

השוטרים והחיילים המשתתפים בפעולת הגירוש מגוש קטיף וצפון השומרון, האם הם כשרים להצטרף למניין מתפללים?

הצהרה: אין שום היתר לפגוע פיזית בשום שוטר או חייל ומאמר זה דן בנושא אחר.

הקדמה

אוי לנו שעלתה בימינו כך! למעלה מעשרת אלפים יהודים נודדים ממקום למקום, עקורים מבתיהם, נשדד כספם, כמעט כולם אין להם מקור פרנסה כי נותקו ממקום עבודתם. חלק גדול מהם יישארו עניים או (נתמכים ע"י נדיבי עם) לשאר ימי חייהם, כי כבר עברו גיל ארבעים וחמש ולא ישיגו מקור חדש להתפרנס ממנו. בעצם כאשר נשווה עוול ראשון של גירוש מבתיהם, לעוול השני שהמדינה לא הכינה להם דירות חילופיות, ולא בתי ספר לילדיהם, ולא מקומות פרנסה, נתבטא: "גדול עונש האחרון מן הראשון", (שבת קטו ע"ב). כי קשיחות הלב, ואטימת רגשות, מצד אנשי הממשל, ובתי המשפט, ואגודות "לטובת האזרח", וכמעט כל המפלגות הפוליטיות בישראל, יחס שפל זה זועק עד שמים. [היתה] "בת עמי לאכזר, כיענים במדבר" (איכה ד, ג).

אבל "אין שליח לדבר עבירה". ברור שראש הממשלה עצמו, והשרים שנכנעו לתכתוביו, לא יוכלו אישית לקיים הגירוש. ובכן כל חייל ושוטר שמילא איזה שהוא תפקיד בזה, הוא עצמו העובר עבירה. וזה חוץ ממעשה עון של מסירת חלקי א"י לידי עמים נכרים. ובכן מה דין כשרותם של אותם חיילים ושוטרים?

שאלה זו נראית כחקירה תיאורטית בלבד, כי הרי כבר נעשה מעשה. "מה שהיה, היה". משום מה לעורר כעת ענין כאוב זה? אלא שתי מטרות לנו בעיון זה. ראשית, כי סגן רה"מ אולמרט כבר הצהיר שיהיה המשך לפינויים ביש"ע; וכך גם הכריז משרד החוץ האמריקאי על המשך תנופת "מפת הדרכים" שכבר אושרה ע"י ממשלתנו. כן הערבים מאיימים שיפעילו טרור מוגבר אם לא נמשיך בפינויים בשאר יש"ע; וגם מפלגות השמאל מאיימים במשברים פוליטיים אם לא נמשיך בכך. ולכן יש לשוב להתריע ולהזהיר כל משתף פעולה בעבר, לבל ישוב בעתיד על איולתו. מטרה שניה בעיון זה, כיון שראש השנה ויום כפור נמצאים כבר בפתח, חייב כל יהודי לשוב בתשובה לפני יום הדין, לבל ייענש חמורות ע"י ה'. ובאנו כאן לעורר לתשובה. [ואמנם בבירור הלכתי זה הרבה מהדברים יובנו רק ע"י בן תורה, ולא ע"י שוטר או חייל שאינו כך. אבל על כל קורא בדברים החובה להעביר "מסר" למכריו ולקרוביו החיילים והשוטרים. כל שכן אם הקורא הוא עצמו בן ישיבה שהיה שם חייל בתפקיד].

ראשי פרקים:

- א. הגדרת דין "מוסר"
- ב. מדוע עונשו כל כך חמור
- ג. המוסר הוא פסול לשחוט, ולכתוב תפילין ומזוזות, ולעדות
- ד. האם המוסר פסול להצטרף למנין עשרה? האם הוא כשר כש"ץ?
- ה. מדוע אין להקל מפני דין "תינוק שנשבה"
- ו. אין לימוד זכות בפי שוטר הטוען שיפטרו אותו ממשרתו ויישאר מחוסר פרנסה; או חייל הנרשם לקורס קצינים החושש שיוציאו אותו מהקורס ויפסיד "קידום" לקצינות גבוהה
- ז. אין לימוד זכות עליו מפני שהיה סבור כי "דינא דמלכותא דינא"
- ח. אין לימוד זכות עליו מפני שסמך על רבנים צעירים
- ט. מה באמת דעתו של הגאון ר' צבי יהודה קוק
- י. סיכום

א. הגדרת דין "מוסר"

כתב הרמב"ם: "המוסר ממון חבירו ביד אנס, חייב לשלם מן היפה שבנכסיו וכו' בין שהיה האנס גוי, בין שהיה ישראל וכו'. אע"פ שלא נשא המוסר ולא נתן בידו אלא הרגיל בלבד. במה דברים אמורים? בשהראה המוסר מעצמו, אבל אם אנסוהו גוים או ישראל להראות והראה, הרי זה פטור מן התשלומין וכו', שאם לא יראה לו יכהו או ימיתהו" (רמב"ם, הל' חובל ומזיק, פרק ח, הלכות א-ג).

למדנו מדבריו לעניננו, שאע"פ שהחייל והשוטר לא מסרו בידיהם את הרכוש לפלשתינאים, אלא מסרו לשלטונות מדינת ישראל (לענינו היא הנקראת "אנס") הרי הוא בגדר "מוסר". כי פקודה זו לגרש אנשים מבתיהם, לרושש אותם מנכסיהם (עשרת אלפים אנשים נהיו עניים בין יום, וחלק מהם ח"ו לא ימצאו מקור פרנסה כל שאר ימי חייהם, מפני גילם מעל חמשים וכיו"ב) פקודה זו היתה "בלתי חוקית בעליל". לבד מן צו המצפון שהיתה חובת כל חייל ושוטר להמנע מפעולה אכזרית זו, צו זה של הממשלה היה גם נגד חוקי התורה (כמו שיבואר להלן), אשר לפי הרמב"ם (הל' מלכים פ"ג ה"ט) אסור היה להישמע לו. ולכן נחשבת מסירת רכושם לידי השלטון מעשה "אנס". [עיין גר"א לשו"ע חו"מ שפ"ח ס"ק י"ב מה מקור הרמב"ם להחיל דין זה גם על אנס יהודי].

וגם למדנו מדבריו כי "אונס" הפוטר את ה"מוסר" הוא רק אם יכוהו או ימיתוהו. אבל עונש "מאסר" או אפילו שיביישוהו, אין בזה טענת "אונס". ולכן במקרה הגירוש אין שום חייל ושוטר היכול להתנצל שאנסוהו לכך.

ב. מדוע עונשו של ה"מוסר" חמור כל כך

דין הגמרא (בבא קמא קיז.; וכן ע"ז דף כו ע"ב) וברמב"ם (הל' חובל ומזיק פ"ח ה"י) וכן בשו"ע (ח"מ שפח סעיף ט) כי מותר להרוג את ה"מוסר", (עיין חזון איש, יורה דעה, סי' ב סוף פסקא טז, על נושא דומה). אפילו טרם עשה אלא רק מאיים למסור. חומרא זו בולטת כי לא היו צריכים לזה מעשה בית דין, וגם הרגו למוסר עוד בטרם ביצע את זממו (ודלא כבועל ארמית, אשר שם הורגים אותו אך ורק בשעת מעשה, לא לפני ולא אחרי). ובענינו, ע"פ הדין התיאורטי (אשר למעשה אין לעשות כך בימינו) פעם היה מותר להרוג אותו גם אחרי מעשה המסירה, אם הוא מוחזק לעשות כך, כלומר עשה כבר פעמיים (שו"ת תשב"ץ, ח"ב סי' כ"ו; שו"ת כתב סופר, יו"ד סי' קל"ז). ויש לחקור מדוע הענין כה חמור?

מהר"ל (חידושי אגדות, על ראש השנה יז ע"א) כותב "וכן המוסר ממון ישראל ביד גוי הוא מדרכי המינות, אשר אינו חס על ישראל בעל אמונתו, ומוסרו ביד הגוי עכ"ל. כלומר הוא "פורש מדרכי הציבור".

אבל הרמב"ם ענה כי יצא ה"מוסר" מכלל ישראל. כי אחרי שהרמב"ם מונה עשר קבוצות שהן פסולות לעדות, מסכם: "המוסרין והאפיקורסין והמינים והמשומדין לא הוצרכו חכמים למנות אותם בכלל פסולי עדות, שלא מנו [בהם] אלא 'רשעי ישראל'. אבל אלו המורדין והכופרין פחותין הן מן הגוים, שהגוים לא מעלין ולא מורדין וכו' ואלו מורדין ולא מעלין ואין להם חלק לעולם הבא" (מהד' פרנקל, הל' עדות פי"א ה"י וע"ע דבריו בהל' ממרים פ"ג ה"ב). והרמב"ם עקבי להסברו בפירוש המשנה (על פרק "חלק", מהד' הגר"י קאפח, עמ' קמ"ה) בסוף י"ג יסודות אמונה, לבאר מי הוא הנכלל בכלל ישראל, ומי כבר יצא מכלל ישראל. זאת אומרת, מאחר שה"מוסר" עשה מעשה מחפיר כזה, הוא כבר אינו נחשב יהודי. וזה מפורש שוב בדברי "נמוקי יוסף" להל' תפילין (של הרי"ף, נדפס בש"ס וילנא אחרי הרי"ף של מסכת סוכה, דף ז ע"א בדפי הרי"ף) "מסור: ישראל המוסר ממון חברו לאנסים, שהוא מאותן שמורדין כו' וכעכו"ם חשוב הוא" עכ"ל.

ג. המוסר הוא פסול לשחוט, ולכתוב תפילין ומזוזות, ולעדות

רמ"א (על שו"ע יו"ד סי' ב סעיף ט) כתב שהמוסר נחשב למומר לכל התורה כולה, ולכן שחיטתו פסולה (ואמנם יש חולקים עליו). לענין כתיבת ספר תורה, הוזכר הענין בטור (או"ח סי' לט ושאר פוסקים). ולענין עדות, הכולל עדות לחופה, הוזכר ברמב"ם (הל' עדות, סוף פי"א).

ד. האם המוסר פסול להצטרף למניין עשרה? האם הוא כשר כש"ץ?

אמנם לענין לצרף את ה"מוסר" למניין מתפללים, לא מצאנו פסק מפורש. אבל בדרכי עיון התורה יש לנו למצוא סימוכין. "משנה ברורה" (סי' נה ס"ק מו) כותב כי "העובר עבירה להכעיס אפילו בדבר אחד, או שהוא מומר לע"ז או לחלל שבת בפרהסיא, דינו כגוי ואינו מצטרף". שני מומרים אלו, לע"ז ולחלל שבת, נחשבו כמומרים לכל התורה כולה. ולכן נפסלים מלהצטרף למניין או להיות ש"ץ לציבור. והנה הרמ"א (יו"ד סי' ב סעיף ט) פסק כי "מוסר דינו כמומר". לפי הש"ך כוונת רמ"א "מומר לכל התורה כולה". ולפי זה הוא נפסל מלהצטרף למניין.

ויש להוסיף טיעון. בספר "כל בו" (סימן קל, ומובא בשו"ע או"ח נה סעי' י"א) כתב שהעברין כשר לצירוף למניין כי "ישראל אף על פי שחטא ישראל הוא", כלומר עדיין נחשב בכלל ישראל. אבל לפי דעת הרמב"ם (הל' עדות סוף פי"א; והל' ממרים פ"ג ה"ב) "מסור" שלא נחשב "ישראל", שמא מפני זה אינו מצטרף לדבר שבקדושה? ואם כן לא יוכל להיות נמנה בין שבעה קרואים לקריאת ספר תורה? ולא יכול להיות שליח הציבור ולהוציא אותם ב"ח ברכות? ולא יכול לשמש "עד" מתחת לחופה.

ה. מדוע אין להקל מפני דין "תינוק שנשבה"

אמנם יש הנוטים להקל כי כל החיילים וכל השוטרים לא היו מודעים לחומרת המעשה, שבזה יצאו מכלל ישראל, והרי הם כ"תינוק שנשבה" (על כך כתב הרמב"ם בהל' ממרים פ"ג ה"ג). אבל קולא זו אינו נכון לענינו. כי הרמב"ם לא כתב שעל ידי כן יתבטלו כל ההרחקות וההחמרות בעניניהם, אלא סיכם "ולא ימהר להורגם" (כך הוא בכת"י תימן, שההדיר הגר"י קאפח, וכך הוא במהד' המדויקת פרנקל, וכך הוא בדפוס ראשון, רומי, שנת ר"מ).

וה"חזון איש" שנטה להקל בכל שאר דיניהם (בדבריו על יורה דעה, סוף סי' ב) ראה רק ספר רמב"ם המצונזר, מהד' וילנא, ולא ידע על המקורות העתיקים, ולכן מסקנתו אינה נכונה. ראיה לדבר זה שדברי הרמב"ם מוסבים אך ורק לענייני הריגתו, כי ה"משנה ברורה" כתב שאין לחלל שבת כדי להציל מין ואפיקורוס (סי' שכט ס"ק ט), ולא סייג דבריו להוציא "תינוק שנשבה" מכלל זה. וכן ה"חפץ חיים" (כלל ח, סעיפים ה, ו) התיר לדבר לשון הרע על האפיקורסים, ולא הוציא מכלל זה "תינוק שנשבה". וכן לענין "בישול עכו"ם" או דין "פסולי עדות" או "מגע יין", הפוסקים הידועים לי לא הוציאו מהכלל "תינוקות שנשבו". והוא מפני שנאמר דין זה רק לענין להמנע מהריגתו, ולא לגבי דינים אחרים.

ו. אין לימוד זכות בפי שוטר הטוען שיפטרו אותו ממשרתו ויישאר מחוסר פרנסה; או חייל הנרשם לקורס קצינים החושש שיוציאו אותו מהקורס ויפסיד "קידום" לקצינות גבוהה

כאשר מאנסים את האדם לבטל מצות עשה, עליו להיות מוכן להפסיד עד חומש נכסיו (או"ח סי' תרנ"ו). אבל אם מאנסים אותו לעבור על לאו, עליו להיות מוכן להפסיד כל ממנו (שו"ע יו"ד סי' קנז, תחילת דברי רמ"א). והדברים נוראים. אפילו כאשר מעביד דורש מהפקיד שלו לספר רכילות, אחרת יפטר אותו, [כותב "חפץ חיים"] "ולא יהיה לו אח"כ במה לפרנס את בני ביתו, אעפ"כ אסור". חייב האדם לשמור על התורה ולהפסיד מקור פרנסתו ("חפץ חיים", רכילות, כלל א, סעיף ו). כל שכן כאן, שחייל זה ושוטר זה שיתף פעולה עם ממשלה זדונית להפוך עשרת אלפים אנשים לעניים, מחוסרי פרנסה! כיצד העדיף את עצמו?

ז. אין לימוד זכות עליו מפני שהיה סבור "דינא דמלכותא דינא"

כבר הזכרנו לעיל שאין שום סמכות למדינה להורות לעשות דבר בניגוד לתורה. זה מפורש בסנהדרין (מט ע"א) ונפסק ברמב"ם (הל' מלכים פ"ג ה"ט). כאן לעניננו, למסור חלק מא"י לידי נכרים הוא בניגוד גמור לאיסור "ולא תחנם" (דברים ז, ב) וכמפורש ברמב"ם (הל' ע"ז פרק ז).

נוסף על כך, לתת לנכרים יישוב ספר חושף כל ארצנו לסכנות, כדברי רש"י (עירובין מה ע"א ד"ה לספר) שיוצאים למלחמה אפילו ע"י חילול שבת. ואפילו על עסקי קש ותבן על חיילינו להסתכן במלחמה ולהציל כי "עיר שמבדלת בין גבול ישראל לגבול האומות, יוצאין עליהם שמא ילכדוה ומשם יהא נוחה הארץ ליכבש לפניהם". וזה מפורש בשו"ע (או"ח סי' שכט סעיף ו) ואין בזה שום מחלוקת לא בגמרא ולא בראשונים ולא באחרונים.

הרי היה אסור לחיילים ושוטרים להשמע להוראת הממשלה. ונוסף על כך היה כאן חמס למרות שהמדינה אמורה לשלם להם פיצויים יש בזה "חמס" (בלשון חז"ל, כאשר המוכרים אינם מסכימים למכור) כמפורש בבבא קמא (סב ע"א). ועל זה מבול בא לעולם (בראשית ו, יא).

ועוד טעם מדוע אין לטעון כאן "דינא דמלכותא". כך מובא ב"אנצקלופדיה תלמודית" (בערכו, ציון 24 ואילך) "יש מהראשונים (הרמב"ן, ריטב"א, מאירי ועוד) סוברים שלא אומרים 'דינא דמלכותא דינא' אלא כגון דברים הידועים, שהמלך וכל המלכים שהיו לפניו הנהיגו הדברים, והם כתובים בדברי הימים ובחוקי המלכים. אבל מה שהמלך עושה לפי שעה, או חק חדש שהוא עשה לקנוס העם, במה שלא נהגו בימי

האבות, חמסנותא דמלכא הוא, ואין אנו דנים אותו הדין. שלא אמרו אלא 'דינא דמלכותא' ולא 'דינא דמלכא'. ו'דמלכותא' הוא דין הידוע לכל המלכים, ולא מה שהמלכים עושים מעצמם באונס" עכ"ל.

ובענין ההתנתקות (גירוש עשרת אלפים אזרחים מבתיים) לא נשמע כזאת בכל העולם הנאור, בכל מדינות התקופה שלנו, שהמלכות תגרש תושביה על לא חמס בכפם? ובמיוחד שהפלשתינאים לא הבטיחו לנו שום תמורה חיובית תמורת הגירוש! ויודעים אנו כי הסקרים הוכיחו כי מחצית האוכלוסיה מתנגדת להתנתקות (תוך אותה מחצית שבעד החשיבו גם את הקולות של ערבים!). ולכן ראש הממשלה מנע בכל כחו עריכת "משאל עם" ואף חוקק חק למנוע זאת. ומה שהוחלט ע"פ הצבעה בכנסת, ידועים ומפורסמים כל האיומים של פיטורים וסנקציות שנהגו, וגם טובות הנאה שחילקו מלוא חפניים, כדי לאלץ חברי הליכוד להצטרף אל עמדות השמאל והערבים, שונאינו ומנדינו. והא כיצד זה "דינא דמלכותא"? זו "שחיתות דמלכותא".

ה. אין לימוד זכות על החייל ושוטר מפני שסמך על רבנים צעירים

בענין זה של "סירוב פקודה" נסתבכו הענינים. כי הרב הראשי (לשעבר) לא"י, הרב אברהם שפירא פסק מפורשות שעל כל חייל ושוטר לסרב לקיים פקודה אכזרית זו. רק כמה מהרבנים הצעירים העיזו לחלוק עליו, בנימוק כדי לשמור על מסגרת של צה"ל ועל "אחדות העם" כביכול. נגררו אחריהם כמה וכמה מראשי המכינות הצבאיות, וחלק גדול מראשי ישיבות ההסדר נלחצו (ידוע כי כולם תלויים בהקצבות כספיות ממשלתיות, וטובת ההנאה הכרוכה בכך). וגם הרמטכ"ל חלוץ איים שיסגור "ישיבות ההסדר". וממילא גרמו בכך מבוכה גדולה לחיילים הצעירים אשר באופן טבעי בחרו בדרך קלה של היענות לפקודות.

וקודם כל עלינו להבהיר מה היא דרגתם של אותם רבנים צעירים, אשר חלקו על הרב שפירא ועל הראשון לציון הרב מרדכי אליהו. ה"חזון איש" (אגרות, ח"ב סי' קל"ג) מלמדנו שאין בזה איסור לשון הרע להבהיר מה היא דרגת סמך שיש לתת לכל רב ורב. ז"ל: "ואם הותר לדבר לשון על אומן באומנותו, להאיש הדורש עליו לצורך, על מי שתורתו אומנותו לא כל שכן שמותר להודיע להמחזיקים בתורה וצריכים לדעת [על מי ראוי לסמוך]. כי הידיעה של חכמי הדור [מה מדריגותיהם השונות] לבם ומדתם, הן הן גופי תורה" עכ"ל. [ושמא מקורו הוא בנדה כו ע"ב, תלמידי דרב].

כותב הרמב"ם: "כל תלמיד שלא הגיע להוראה ומורה, הרי זה רשע שוטה וגס רוח, ועליו נאמר 'כי רבים חללים הפילה' וכו'. אלו התלמידים הקטנים שלא הרבו תורה כראוי, והם מבקשים להתגדל בפני עמי הארץ ובין אנשי עירם, וקופצין ויושבין בראש לדון ולהורות בישראל, הם המרבים המחלוקות והם המחריבים את העולם והמכבין נרה של תורה והמחבלים כרם ה' צבאות. עליהם אמר שלמה בחכמתו 'אחזו לנו

שועלים, שועלים קטנים מחבלים כרמים" (הל' תלמוד תורה, פרק ה הלכה ד). ודברים אקטואליים מאד בדורנו.

ט. מה באמת דעתו של הגאון ר' צבי יהודה קוק

ראוי לברר כאן כי המלצת הרבנים הצעירים הנ"ל שאין לסרב פקודה, כדי לשמור על המסגרת של צה"ל, דיעה זו אינה שייכת כלל למורשת הגאון ר' צבי יהודה קוק זצ"ל, אלא היא בדותא של הטוענים שהם ממשיכי דרכו. ראשית דבר נציין כי צה"ל נברא לשם שמירת העם, ולא שייך לפרק את העם, למען שמירה על צה"ל! ועובדא היא שתכנית ההתנתקות פיצלה את עמנו לשתי מחנות.

הרבנים הצעירים טענו שיש לשמור על "ממלכתיות", כלומר על יחס של מתן הוד והדר להחלטות הממשלה. והנה ברור שהאב, הרב אברהם יצחק הכהן קוק, לא דיבר מאומה על מדינתנו, כי נפטר כשלש עשרה שנה לפני הקמתה. גם מה שהתבטא "מדינת ישראל היא יסוד כסא ה' בעולם" ("אורות", עמ' קס, פסקא ז) מדובר לפי אותו אידיאל אשר קיווה יהיה לה, של שמירת צביון התורה. מעולם לא חזה שהיא תקום ותקיים שיטות נגד קיום תורה ומצוות, כמו שאנו עדים לה מאז קום המדינה ועד עתה. ולכן אין להביא ממנו ציטטות בענין זה.

ולדברי בנו ר' צבי יהודה, הרי דבריו מתועדים שחור על גבי לבן בספר "להלכות ציבור" (שנת תשמ"ז). כאשר ראש הממשלה מנחם בגין התחיל בשיחות בינלאומיות להעמיד "אוטונומיה", וביתור חלקי א"י ונתינתם לערביים, קם רצי"ה כאריה שואג. בשנת תשל"ד הכריז "הממשלה משועבדת אל העם, ולא העם אל הממשלה" (שם, דף מח). "וכאשר הממשלה בגדה בעם ובארץ מולדתו וחיו, אז על אחת כמה וכמה שהעם חי ומרגיש [ש]אין לו שום שייכות לממשלה הזאת" (שם, דף נב). "התורה קודמת לממשלה. התורה היא נצחית, והממשלה הבוגדת הזאת היא עוברת ובטלה" (שם, דף נב).

על חוסר חוקיות של החלטות הממשלה בענין ויתור על שטחי ארץ ישראל כתב רצי"ה, "הממשלה של שטחי הארץ הזאת אינה הממשלה של עם ישראל כולו [היושבים בתפוצות] וכו' וכו'. וכל הסידורים שיעשו, חלילה, בניגוד לשייכות המוחלטת של כל חלקי ארצנו זאת אל עם ישראל, הם שלא כהלכה ושלא כצדק ההיסטורי, וכמפורש בתורה ובנביאים האלוהיים, והם בגידה ומעילה בשליחותנו תפקידנו וייעודנו וכו' והם בטלים ומבוטלים, ואין להם כל ערך ממשי מציאותי וחוקי. ואי עביד, לא מהני" (שם עמ' צט-ק).

ועוד כתב: "כל הוצאת קרקע של ארץ ישראל מרשות ישראל, ומסירתה לרשות הגויים, היא מעשה של גזל, וקרקע אינה נגזלת, והרי היא קיימת בתוקפה ברשות בעלה הראשון" (שם, דף קא).

"ממשלה יהודית שהיא עושה ליהודים בארץ חייהם הגבלת תחום מושב, חלילה, כמו במדינת רוסיה הצארית בשעתה, ימח שמם, שלא כמצוות בורא עולם בתורת חיינו נצחנו "וירשתם, וישבתם", בכל מלוא רוחבה וממשותה, צריך בירור מרובה על אמיתת ערכה וזכותה" [של ממשלה כזאת] (שם, דף קכט). "כל הארץ הזאת שייכת בקנין עולם אלוהי ישראל נצחי לכל ישראל. 'ירושה היא לנו מאבותינו אברהם, יצחק ויעקב' (מסכת ע"ז דף נג ע"ב). וכל (מיעוט) [המעטה] בשייכותנו זו הוא בטל ומבוטל בהחלט, אם מצד מי שהוא של שרים שלנו או של ממשלתנו, הוא איסור תורה של 'לא תתן להם חניה' בקרקעות שלנו. ואי עביד, לא מהני. וענינו הוא לדראון עולם" (שם, עמ' קעב).

הרי ברור מכל הציטטות הללו (ויש עוד כמה, שלא הבאנו כאן) שהרב לא נכשל לתת סמכות "ממלכתיות" לממשלה העוקרת אחיזתנו בכל רוחב ארצנו. ולכן דיבוריהם של המעוותים דבריו, לטעון גישה של "ממלכתיות", נראים שוא.

ולענין מה שאמרו הרבנים הצעירים שאין לחייל לסרב פקודה (כאשר הפקודה היא לגרש יהודים מבתיהם) יש כאן התכחשות לדברי ר' צבי יהודה שהודיע במודעת קיר (לא תגורו, ג' חשון תשכ"ט) ונביא כאן רק פסקא ג' כדלהלן: "אין שום צד היתר, לאיסור תורה כפול ומוחלט זה של מסירת איזה חלק של קרקעותינו לרשות גויים ח"ו לצמיתות ובהחלט. ולפיכך החיוב על כל אדם מישראל ועל כל גדול בתורה, על כל שר ממשלה בישראל, על כל איש צבא בישראל, למנוע ולעכב את זה בכל אומץ ועוז. ומן השמיים יסייעונו". (מועתק מן "להלכות ציבור", עמ' כ"כט). ואף כתב שיש לנהוג בזה במסירת נפש "יהרג ולא יעבור" (שם, עמ' מו, קג, קכ)

י. סיכום

כתב רצי"ה (לעיל) שהעושים בפועל להוציא יהודים מנחלתם (ואפילו כאשר חייל אחר הוא זה שימסור את בעלות הקרקע לערבים) זה הוא גזל. ברור ששום חייל לא יוכל לטעון כי גם בלעדי השתתפותו, המדינה היתה מוסרת הקרקעות הללו לידי נכרים, כי מפורש במשנה (מכות דף ה ע"ב) שכאשר יש שני עדים זוממים האומרים שקר, ומצטרף אליהם עד שלישי, כאשר נתפשים ונענשים על השקר, ייענש השלישי בדיוק כמו שנים הראשונים, בלי שום הבדל. לא יוכל לטעון כי עוד לפני הצטרפותו יוכלו לבצע זממם. "אם כן ענש הכתוב לנטפל לעוברי עבירה כעוברי עבירה". זאת גזירת הכתוב, ע"פ הגיון התורה.

מובא במדרש: "על לא חמס בכפי, ותפלתי זכה" (איוב טז, יז) וכו'. כל מי שידידו מלוכלכות בגזל, הוא קורא [בתפילה] להקב"ה, ואינו עונה אותו" (מדרש שמות רבה כב, ג) ועל זה נאמר "ובפרשכם כפיכם אעלים עיני מכם, גם כי תרבו תפלה אינני שומע, [כי] ידיכם דמים מלאו" (ישעיה א, טו) עיי"ש ביאור הגר"א שאמר "דמים, תרתי משמע, גזל". וכבר הזכרנו כי הממשלה ששילמה פיצויים חלקיים למתנחלים, עשתה "חמס"

(בבא קמא סב ע"א). וחייל ושוטר שעזרו לדבר, גם נאשמים ע"י ה' בכך. והא כיצד הם יתפללו עכשיו בראש השנה ויום כיפור?

והרי נירון קיסר (הגוי) היה יותר חכם מהחיילים ושוטרים שלנו. כאשר ההשגחה העליונה הביאה אותו לא"י להחריב הארץ, ובטרם התחיל מעשה ההרג "תפש את עצמו" ואמר "קודשא בריך הוא בעי לחרובי ביתיה, ובעי לכפורי ידיה בהווא גברא?". ערק אזל ואיגייר ונפק מיניה ר' מאיר (גיטין נו ע"א).

כלומר, אמר "הקב"ה רוצה להעניש את עמו ע"י שיחריב לבית המקדש, ואח"כ יקנח ידיו בי?" (עיין זבחים כה סוף ע"א, שהכהן מקנח הסכין מן הדם ע"י שפשוף בכלי כדכתיב לשון "כפורי זהב" (עזרא א, י). זאת אומרת, כמו שנירון היה לו שכל להנצל ולערוק [כי ידע שעוד ייענש על זה], כך מוטל היה על כל חייל ושוטר לומר שראשו כואב לו, שיש לו סחרחורת או התנצלות אחרת, ולא להיות שם. אותו בכי שבכו אז איננו מועיל לכפר עון, ולא מצאנו זאת בחז"ל, בגמרא או במדרשים. כל שכן אותם חיילים ושוטרים שלא בכו.

התיקון היחיד שנותר למי שנכשל, הוא שישוב כבר עכשיו בתשובה, ולפי הרמב"ם (תחילת הל' תשובה) די בחרטה על העבר, קבלה על העתיד לא לשוב לטפשותו, וכן לומר וידוי פה על עונו ולבקש מה' סליחה. [ואם אפשר היה צריך לבקש מהעקורים סליחה, כל איש ואשה]. ואני סבור שעל כל גבאי בתי הכנסת, כשבא חייל ושוטר לבית הכנסת, לא לתת לו עלייה לתורה, ולא לאפשר לו להיות ש"ץ (אפילו ביום יאהרציי"ט), וגם כאשר אין עשרה מבלעדיו לא להתחיל את התפילה; עד שידרוש ממנו לחזור בתשובה ולעשות ג' דברים הנ"ל של תשובה. חוץ מההצלה הפרטית שעושים בזאת להציל אותו חייל מן עונשו החמור בגיהנם לדורי דורות (ראש השנה יז ע"א, ומובא ברמב"ם הל' תשובה פ"ג הי"ב), עוד עושים בזה פרסום כדי להציל דור הבא של צעירים המתגייסים לצה"ל ולמשטרה, שבפינויים המתוכננים לעתיד לא יעיזו לעשות כדבר הרע הזה. ואם לא נציל את המדינה, אבל כל נפש שנציל הוא עולם בפני עצמו, ויקר לעשות למענו.

ודאי אפשר לאותו חייל ושוטר לשוב בתשובה בין אדם למקום. אבל כיון שחטא גם כן בין אדם לחברו, אין בזה די. אלא הגוזל ואינו יודע ממי גזל "יעשה צרכי רבים" (ביצה כט ע"א). לכן עליו לתרום כסף לפי יכולתו לקרני סיוע העוזרים למפונים להשתקם מחדש. ועוד, על פי דברי רבינו יונה ("שערי תשובה", חלק ד' פסקא ה') בעניין המחלל את שם ה' עליו לעסוק בתשובה של קידוש ה'; כן גם כאן מוטל על כל חייל ושוטר שנכשל בזה בעבר להודיע לכל מי שיכול, שבפינויים הבאים המתוכננים חס ושלום אין לאף אחד להשתתף בזה. שמא בזה יכופר לו על מה שנכשל.

ודברים היוצאים מן הלב, נכנסים אל הלב.